

EMILI SENT
DŽON MANDEL

STAKLENI HOTEL

Sa engleskog prevela

Vesna Stojković

**Čarobna
knjiga**

Za Kasiju i Kevina

၁

SADRŽAJ

PRVI DEO

1. Vinsent u okeanu	11
2. Uvek ti dolazim	13
3. Hotel	39
4. Bajka	63
5. Olivija	99

DRUGI DEO

6. Paralelni život	117
7. Moreplovac	130
8. Paralelni život	146
9. Bajka	154

TREĆI DEO

10. Hor iz kancelarije	171
11. Zima	201
12. Paralelni život	230
13. Zemlja senki	247
14. Hor iz kancelarije	276
15. Hotel	280
16. Vinsent u okeanu	302
Izjave zahvalnosti	311

PRVI DEO

1

VINSENT U OKEANU

Decembar 2018.

1

Počinjem od kraja: propadam niz bok broda u uzburkanoj tami oluje, bez daha, u šoku zbog pada, moja kamera leti kroz kišu...

2

Uzdigni me. Reči naškrabane na prozoru kad sam imala trinaest godina. Odmakla sam se i pustila da mi marker ispadne iz ruke i još se sećam ushićenja koje sam u tom trenutku osetila, tog osećaja u grudima, poput svetla koje bleska na slomljenom staklu...

3

Jesam li izbila na površinu? Hladnoća razara, hladnoća je jedino što postoji...

4

Neobično sećanje: stojim kraj obale na Kejetu kad mi je bilo trinaest godina, sa novom-novcatom kamerom, hladnom i

čudnom u rukama, snimam talase u intervalima od pet minuta, a dok snimam, čujem sebe kako šapućem: „Hoću kući, hoću kući, hoću kući“, mada, gde je kuća ako ne tamo?

5

Gde sam? Ni u okeanu ni van njega, ne osećam više hladnoću, zapravo ne osećam ništa, svesna sam granice, ali ne mogu da odredim sa koje sam strane i čini se da mogu da se krećem kroz sećanja, kao da idem iz sobe u sobu...

6

„Dobro došli na brod“, rekao je treći oficir palube kad sam se prvi put ukrcala na *Neptun Kamberlend*. Kad sam ga pogledala, nešto mi je sinulo i pomislila sam, *Ti...*

7

Ponestaje mi vremena...

8

Želim da vidim svog brata. Čujem ga kako mi se obraća, sećanja na njega me uznemiravaju. Čvrsto se usredsredim i iznenada stojim u uskoj ulici, u mraku, na kiši, u stranom gradu. Neki čovek je skljkokan u dovratku odmah prekoputa mene i, mada deset godina nisam videla brata, znam da je to on. Pol podigne pogled i imam vremena da primetim da izgleda užasno, usukano i propalo, ugleda me, ali onda ulica iščezne...

2

UVEK TI DOLAZIM

1994. i 1999.

1

Na kraju 1999. Pol je studirao finansije na Univerzitetu u Torontu, što je trebalo da predstavlja nekakav uspeh, ali sve je bilo pogrešno. Kad je bio mlađi, pretpostavljao je da će studirati muziku, ali je nekoliko godina ranije, tokom jednog teškog perioda, prodao svoju klavijaturu, a njegova majka nije htela ni da razmotri ideju o sticanju neke nepraktične diplome, za šta posle nekoliko odlazaka na skupu rehabilitaciju nije zapravo mogao da je krivi, tako da se upisao na časove finansija, pod pretpostavkom da je to praktični i zapanjujuće zreli korak napred – *Pogledajte, učim o tržištima i kretanju novca!* – ali jedini nedostatak ovog genijalnog plana bio je to što mu je ta tema bila smrtno dosadna. Vek se primicao kraju, a on je imao na štošta da se požali.

Očekivao je da će u najmanju ruku uspeti da se uvuče u neko pristojno društvo, ali problem sa begom od sveta jeste u tome što svet nastavlja bez tebe, i dok se s jedne strane borio sa razarajućim supstancama, a s druge obavljao razne obeshrabrujuće poslove, pokušavajući da ne razmišlja o tim supstancama, i neko vreme proveo po bolnicama i rehabilitacionim centrima, Pol je imao već

dvadeset tri godine i izgledao starije. Prvih nekoliko nedelja studija išao je na žurke, ali nikad nije znao kako da započne razgovor s nepoznatima i svi su mu delovali nekako mlado. Prošao je loše na ispitima na polovini semestra, tako da je pred kraj oktobra sve svoje vreme provodio ili u biblioteci – čitajući, trudeći se da se zainteresuje za finansije, pokušavajući da popravi uspeh – ili u svojoj sobi, dok je u gradu oko njega postajalo sve hladnije. Imao je jednokrevetnu sobu, jer je jedna od retkih stvari oko kojih su se on i njegova majka složili bila da bi bilo užasno ako bi Pol imao cimera, a taj cimer bio zavisnik od opijata, tako da je gotovo uvek bio sam. Soba je bila toliko mala da bi osetio klaustrofobiju ako ne bi sedeo tačno ispred prozora. Imao je samo retke i površne kontakte s drugim ljudima. Na horizontu se nazirao mračni oblak ispita, ali učenje mu je očajno išlo. Pokušavao je da se usredsredi na teoriju verovatnoće i diskretne nizove slučajnih promenljivih, ali misli bi mu stalno skretale na klavirsku kompoziciju za koju je znao da je nikad neće završiti, tu vrlo jednostavnu partituru u C-duru, koju su remetili manji uzleti u tonove u molu.

Početak decembra izašao je iz biblioteke u isto vreme kad i Tim, koji je išao na dva njegova predmeta i takođe voleo da sedi u poslednjem redu slušaonice. „Radiš nešto večeras?“, pitao je Tim. Bilo je to prvi put posle dužeg vremena da ga je bilo ko išta pitao.

„Nadao sam se da ću negde naći neku živu muziku.“ Pol je rekao da nije razmišljao o tome, ali da mu zvuči kao dobra ideja za to veče. Tim se malo razvedrio. Jedini razgovor koji su pre toga vodili bio je o muzici.

„Mislio sam da overim jednu grupu koja se zove *Baltika*“, rekao je Tim, „ali moram da učim za završne ispite. Čuo si za njih?“

„Za završne ispite? Aha, slavno ću da popadam.“

„Ne. Za *Baltiku*.“ Tim je zbunjeno žmirkao. Pol se setio nečeg što je ranije primetio, a to je da Tim izgleda ne razume humor.

Kao da razgovaraš s antropologom sa druge planete. Pol je mislio da bi ovo trebalo da bude nekakav uvod u prijateljstvo, ali nije mogao da zamisli kako bi taj razgovor počeo – *Ne mogu a da ne primetim da si i ti otuđen kao i ja, da razmenimo iskustva?* – a Tim se ionako već udaljavao u mračno jesenje večer. Pol je pokupio primerke fanzina iz kutija za novine pored kafeterije i vratio se u svoju sobu, gde je pustio Betovenovu Petu da mu pravi društvo, a onda preleteo pogledom preko spiskova koncerata dok nije našao *Baltiku*, koja je trebalo da nastupa kasno u nekom lokalnu za koji nikad nije čuo, na uglu Ulice Kvin i Spadina avenije. Kada je poslednji put bio da sluša muziku uživo? Pol je namestio kosu u špic, pa je ispravio, predomislio se i ponovo je namestio u špic, isprobao tri košulje i izašao iz sobe pre nego što je mogao još nešto da promeni, zgrožen svojom neodlučnošću. Temperatura je padala, ali bilo je u hladnom vazduhu nečeg što mu je razbistrilo um, a fizička aktivnost bila je preporuka terapeuta koju je ignorisao, pa je odlučio da prošetati.

Klub je bio u podrumu ispod prodavnice gotičke odeće, do koga se stizalo niz strme stepenice. Kad je to video, zadržao se nekoliko minuta na pločniku, zabrinuvši se da će se možda ispostaviti da je to gotički klub – svi će se smeјati njegovim farmerkama i polo majici – ali izbacivač jedva da ga je primetio, a vampiri su činili samo oko pedeset posto gostiju. *Baltika* je bio trio: jedan tip na bas-gitari, još jedan tip koji je svirao na nizu nedokučivih elektronskih naprava priključenih za klavijaturu i devojka sa električnom violinom. Šta god da su radili na sceni, zvučalo je više kao pokvareni radio nego kao muzika, eksplozije statičkog zvuka i nepovezanih tonova, raspršena ambijentalna elektronska muzika koju Pol, koji je celog života bio ljubitelj Betovena, uopšte nije kapirao, ali devojka je bila lepa, tako da mu

nije nimalo smetalo, ako ne uživa u muzici, može bar da uživa u njoj. Devojka se naginjala ka mikrofONU i pevala *Uvek ti dolazim*, samo što se čuo odjek – tip za klavijaturu je pritisnuo pogrešnu nožnu pedalU – pa je i zvučalo kao

Uvek ti dolazim, dolazim, dolazim

– i bilo je potpuno neskladno, glas sa tonovima klavijature i eksplozijama statičkog zvuka, ali onda je devojka podigla svoju violinu i ispostavilo se da je to bio element koji je nedostajao. Kad je povukla gudačicu, ton je bio poput mosta između ostrva statičkog zvuka i Pol je čuo kako se sve uklapa, violina i statički zvuk i neodređeni pozadinski ton bas-gitare; na trenutak je bilo uzbudljivo, a onda je devojka spustila violinu i muzika se raspala u svoje neusklađene sastavne delove i Pol se ponovo zapitao kako je iko mogao to da sluša.

Kasnije, dok je bend pio za šankom, Pol je sačekao trenutak kad violinistkinja nije ni sa kim razgovarala i ubacio se.

„Izvini“, rekao je, „čuj, samo sam hteo da vam kažem da mi se sviđa vaša muzika.“

„Hvala“, rekla je violinistkinja. Osmehnula se, ali uzdržano, kako to čine izuzetno lepe devojke koje znaju šta sledi.

„Bilo je stvarno fenomenalno“, obratio se Pol basisti, suprotno očekivanjima, a i da bi zbunio devojku.

„Hvala, brate.“ Basista se ozario, što je Pola navelo na pomisao da je verovatno naduvan.

„Uzgred, ja sam Pol.“

„Teo“, rekao je basista. „Ovo su Čarli i Anika.“ Čarli, klavijaturista, klimnuo je glavom i podigao svoje pivo, dok je Anika posmatrala Pola preko ruba svoje čaše.

„Mogu li da vam postavim jedno pomalo čudno pitanje?“ Pol je užasno želeo da ponovo vidi Aniku. „Nov sam u gradu i ne mogu da nađem neko mesto gde mogu da izađem da plešem.“

„Samo kreni ka Ulici Ričmond i skreni levo“, rekao je Čarli.

„Ne, mislim, bio sam na nekoliko mesta tamo dole, ali teško je naći neko mesto gde muzika nije grozna, pa sam se pitao da li možda možete da mi preporučite...“

„O. Da.“ Teo je iskapio svoje pivo. „Da, probaj *Sistem saund*.“

„Ali tamo je pakao vikendom“, rekao je Čarli.

„Aha, brate, nemoj da ideš vikendom. Utorkom uveče je prilično dobro.“

„Utorkom uveče je najbolje“, rekao je Čarli. „Odakle si?“

„Najdublje predgrađe“, rekao je Pol. „Utorak več u *Sistemu*, okej, hvala.“ Aniki je rekao: „Možda se nekad sretnemo tamo“, i brzo se okrenuo da ne bi video njenu nezainteresovanost, koju je osećao poput hladnog vetra na leđima sve dok nije stigao do vrata.

U utorak posle ispita – tri C, jedno C-, mora da popravi prosek – Pol je otišao do *Sistem saundbara* i plesao sam. Nije mu se zapravo sviđala muzika, ali bilo je lepo stajati u gomili. Ritmovi su bili komplikovani i nije bio siguran kako da pleše uz njih, pa bi samo jednostavno zakoračio napred-nazad sa pivom u ruci i trudio se da ni o čemu ne razmišlja. Zar nije u tome smisao klubova? Da izbrišeš misli alkoholom i muzikom? Nadao se da će Anika biti tu, ali nije video ni nju ni ostale iz *Baltike* u gomili. Nastavio je da ih traži, a njih i dalje nije bilo, dok na kraju od neke devojkice ružičaste kose nije kupio paketić jarkoplavih tableta, jer ekstazi nije bio heroin i nije se računao, ali nešto nije bilo u redu sa tabletama, ili nešto nije bilo u redu sa Polom: pregrizao je jednu

napola i progutao je, samo polovinu, nije ništa osetio pa je progutao drugu polovinu s pivom, ali onda je soba počela da se okreće, oblio ga je znoj, srce mu je preskočilo i na trenutak je pomislio da će umreti. Devojka ružičaste kose je nestala. Pol je našao klupu pored zida.

„Hej brate, 'si dobro? 'Si dobro?“ Neko je klečao ispred njega. Prošlo je dosta vremena. Gomila se razišla. Svetla su se upalila i usledilo je užasno bleštavilo koje je preobrazilo *Sistem* u otrcanu sobu s baricama neprepoznatljive tečnosti koje blistaju na plesnom podijumu. Neki stariji tip mrtvog pogleda, sa mnoštvom pirsinga, obilazio je prostoriju s kantom za đubre, skupljajući flaše i čaše, a nakon siline muzike, tišina je bila poput grmljavine, poput praznine. Čovek koji je klečao ispred Pola bio je menadžer kluba, u obaveznim farmerkama/rejdiohed majici/blejzeru koje menadžeri klubova uvek nose.

„Aha, dobro sam“, rekao je Pol. „Izvinite, mislim da sam previše popio.“

„Ne znam na čemu si, brate, ali ne prija ti“, rekao je menadžer. „Zatvaramo, briši odavde.“ Pol je nesigurno ustao i otišao, setio se, kad je izašao na ulicu, da je ostavio kaput u garderobi, ali već su zaključali vrata iza njega. Osećao se kao da je otrovan. Pet praznih taksija prošlo je pored njega dok mu šesti konačno nije stao. Taksista je bio zadrži antialkoholičar koji je držao Polu predavanje o alkoholu sve do studentskog doma. Pol je očajnički želeo da dođe do kreveta, pa je stiskao pesnice i nije ništa rekao, dok se taksi nije konačno zaustavio uz ivičnjak, kad je platio – bez napojnice – i rekao taksisti da prestane da mu drži jebeno predavanje i da odjebe nazad u Indiju.

„Slušajte, želim da razjasnim da više nisam ta osoba“, rekao je Pol dvadeset godina kasnije savetniku u

rehabilitacionom centru u Juti. „Samo pokušavam da budem iskren o tome ko sam tada bio.“

„Ja sam iz Bangladeša, kretenčino rasistička“, rekao je taksista i ostavio Pola na pločniku, gde je ovaj pažljivo kleknuo i ispovraćao se. Zatim je odbauljao nazad u studentski dom, diveći se tome do koje je mere uspeo da uprska. Uprkos svim očekivanjima, uspeo je da se ubaci na odličan fakultet, a evo tek je decembar njegove prve godine i već je gotovo. Već je padao godinu, posle samo jednog semestra. „Moraš da se pripremiš za razočaranje“, rekao mu je jednom terapeut, ali on nije mogao da se pripremi ni za šta, to je oduvek bio problem.

Premotaj unapred dve nedelje, posle nezanimljivih zimskih praznika – terapeut je njegovoj majci savetovao da se distancira od sina, da odvoji malo vremena za sebe i pruži Polu priliku da odraste, pa je otišla u Vinipeg da bude sa sestrom za Božić i nije pozvala Pola, koji je proveo Božić sam u svojoj sobi i nazvao oca da bi obavio neugodni razgovor u kome je, baš kao u stara vremena, lagao u vezi sa svim – pa sve do 28. decembra, najniže tačke te mrtve nedelje između Božića i Nove godine, kad se nekog drugog utorka uveče doterao i otišao do *Sistem saundbara*, zalizane kose, u košulji koju je kupio posebno za tu priliku. Obukao je farmerke koje je nosio poslednji put kad je bio tamo, i tek kad je došao u klub, setio se da je paketić plavih tableta još uvek u prednjem džepu.

Ušao je u *Sistem* i tamo zatekao ljude iz *Baltike*, Aniku, Čarlija i Tea, kako stoje zajedno za šankom. Verovatno su upravo završili nastup nedaleko odatle. Bilo je to poput nekakvog znaka. Da li se Anika prolepšala otkako ju je poslednji put video? Činilo se mogućim. Njegov fakultetski život bio je gotovo završen, ali kad

ju je pogledao, video je novu verziju stvarnosti, drugačiji život koji bi mogao da vodi. Osećao je da, objektivno gledano, on nije neprivlačan momak. Imao je malo talenta za muziku. Možda je zbog svoje prošlosti bio zanimljiv. Postojala je verzija sveta u kojoj se zabavljao sa Anikom i u mnogo čemu bio uspešan, iako nije bio rođen za školu. Mogao bi da se vrati u maloprodaju, da se ovog puta malo ozbiljnije posveti tome i pristojno zarađuje za život.

„Slušajte“, rekao je savetniku u Juti, dvadeset godina u budućnosti, „očigledno sam imao vremena da razmislim o ovome i naravno da shvatam da je takav način razmišljanja bio sumanut i sebičan, ali bila je tako lepa i pomislio sam, Ona je moj izlaz iz ovoga, odnosno mogućnost da se ne osećam kao da sam podbacio...“

Sad ili nikad, pomislio je Pol i hrabro prišao šanku.

„Hej“, rekao je Teo. „Ti. Ti si onaj tip.“

„Poslušao sam vaš savet!“, rekao je Pol.

„Kakav savet?“, pitao je Čarli.

„*Sistem saundbar* utorkom.“

„Ah, da“, rekao je Čarli, „da, naravno.“

„Drago mi je što te vidim, brate“, rekao je Teo i Pola ispuni toplina. Osmehnuo im se svima, a posebno Aniki.

„Čao“, rekla je ljubazno, ali i dalje sa tim izluđujućim oprezom, kao da je očekivala da će je svako ko je pogleda pitati da izađu, mada je to bilo baš ono što je Pol nameravao da uradi.

Čarli je govorio nešto Teu, koji se nagnuo da ga čuje. (Kratki portret Čarlija Vua: sitan momak s naočarima i neupadljivom činovničkom frizurou, obučen u belu košulju i farmerke, stoji sa